

بسمه تعالی

ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۱۴	سمت پانجمین: ۹۰ دقیقه
---------------------	----------	-----------------------

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲

رشته های اخلاق-تاریخ-تفسیر-مدرسی ادبیات عرب- تربیت دینی

مهر مدرسه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۳۴۰۳۲/۰۳
تاریخ آزمون:	۱۴۰۳/۰۳/۱۹
عنوان:	اصول فقه ۲
کتاب:	اصول الفقه، مرحوم مظفر (ره)
محدوده:	از اول عام و خاص تا پایان مجمل و مبین
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد گلگبی: ..... مدرسه علمیه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- یصح التمسک بأصالة العموم فی الشبهة المفهومیة إذا كان المخصص .... ص ۱۶۲ اصول فقه مظفر انتشارات بوستان کتاب- چاپ پانزدهم

۰/۵

- (أ) مجملا بین المتباینین و متصلا
- (ب) مجملا بین الأقل و الأكثر و منفصلا
- (ج) مجملا بین المتباینین و منفصلا
- (د) مجملا بین الأقل و الأكثر و متصلا

۲- آیا می توان، آیه «إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا» را به وسیله «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا» تخصیص زد؟ ص ۱۷۶ و ۱۷۷

۰/۵

- (أ) تخصیص جایز نیست به خاطر اقوایث ظهور عام
- (ب) تخصیص جایز است به خاطر قرینه بودن آیه دوم
- (ج) تخصیص جایز نیست چون هیچکدام مقدم نیستند
- (د) تخصیص جایز است چون اگر تخصیص نزیم موجب اجمال می شود

۳- قد حکم علی الماهیة بأمر خارج عنها و لوحظت الماهیة مقيسة إلى هذا الغير ثُمَّ إِنْ الْغَيْرِ إِنْ كَانَ هُوَ الْمَحْمُولِ فَيَتَعَيَّنُ أَنْ تُوَخَذَ الْمَاهِيَةَ

۰/۵

بالتیاس إليه ..... ص ۱۹۰

- (أ) بشرط لا
- (ب) بشرط شیء
- (ج) لا بشرط قسمی
- (د) لا بشرط مقسمی

۴- چه انصرافی مانع از انعقاد اطلاق می گردد؟ ص ۲۰۰

۰/۵

- (أ) انصراف بدوی
- (ب) انصراف ناشی از غلبه خارجی
- (ج) انصراف ناشی از قرینه
- (د) انصراف ناشی از کثرت استعمال

۵- در کدام گزینه مطلق بر مقید حمل نمی شود؟ ص ۲۰۴

۰/۵

- (أ) مطلق و مقید مختلف باشند و اطلاق بدلی باشد
- (ب) مطلق و مقید مختلف باشند و اطلاق شمولی باشد
- (ج) مطلق و مقید متفق باشند و اطلاق شمولی باشد
- (د) مطلق و مقید متفق باشند و اطلاق بدلی باشد

۶- تقابل بین اطلاق و تقیید در کلام چه نوع تقابلی است؟ ص ۱۸۳

۰/۵

- (أ) ملکه و عدم ملکه
- (ب) تناقض
- (ج) تضایف
- (د) تضاد

۷- با توجه به عبارت «المبیین ما كان له ظاهر يدل على مقصود قائله أو فاعله على وجه الظن أو اليقين، فالمبیین يشمل الظاهر والنصّ معاً» به سوالات زیر پاسخ دهید. ص ۲۰۶ و ۲۰۷

۲/۵

الف) منظور از «مبین در لفظ» و «مبین در فعل» را تبیین کنید.

پاسخ: مبین در لفظ: لفظی یا کلامی که ظاهری دارد که به صورت ظن یا یقین بر مقصود گوینده آن دلالت می‌کند.

مبین در فعل: فعل و عملی که ظهوری دارد و به صورت ظن یا یقین بر مقصود فاعل آن دلالت دارد.

ب) «علی وجه الظن أو اليقين» اشاره به کدام تقسیم مبین دارد؟

پاسخ: اشاره دارد به این که مبین دو قسم است؛ ۱. علی وجه الظن باشد؛ مبین ظاهر است و ۲. علی وجه اليقين باشد، نص است.

۲/۵

۸- شبهه مفهومی و مصداقیه در مخصص را با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۱۶۱ و ۱۶۲

پاسخ: شبهه مفهومی: در فرض شک در نفس مفهوم خاص به این نحو که مجمل باشد مثل «کل ماء طاهر إلا ما تعیّر طعمه أو لونه أو ریحته» که مراد از تعییر، معلوم نیست خصوص تعییر حسی است یا شامل تعییر تقدیری هم می‌شود.

شبهه مصداقیه: در فرض شک در دخول فردی از افراد عام در خاص است با این که مفهوم خاص واضح است و اجمالی ندارد مانند همان مثال سابق که شک می‌شود فلان آب آیا با نجاست تغییر کرد تا داخل در حکم خاص شود یا تغییر نکرد و همچنان طاهر است.

۹- به نظر مصنف در صورتی که دلیل عام و خاص معلوم التاریخ باشند و خاص زودتر از عام صادر شود و دلیل عام بعد از وقت عمل

۲

به خاص برسد، آیا عام ناسخ است یا مخصص؟ چرا؟ ص ۱۸۱ و ۱۸۲

پاسخ: عام تخصیص می‌خورد؛ زیرا عمومیت عام فقط بر مراد جدی بودن آن دلالت دارد نه این که مدلول آن حکم واقعی باشد که ناسخ خاص شود و چون ظهور خاص اقوی است بر عموم عام مقدم می‌شود و آن را تخصیص می‌زند [یا زیرا، با تقدم خاص هیچ ظهوری برای دلیل عام در عمومیت منعقد نمی‌شود بلکه از آغاز وجود خاص مقدم، قرینه‌ای بر تخصیص است].

۲

۱۰- «مخصص لیبی» را تعریف کرده و آیا تمسک به عام در شبهه مصداقیه جایز است؟ ص ۱۶۵ و ۱۶۶

پاسخ: مخصص لیبی به مخصص غیر لفظی مانند اجماع و دلیل عقلی گفته می‌شود.

به نظر مصنف چه مخصص متصل باشد و چه منفصل مطلقاً نمی‌توان در شبهه مصداقیه به عام تمسک کرد؛ زیرا مخصص حجتی اقوی از عام است و باعث می‌شود حجیت عام به افراد کمتری محدود بشود. از این رو حجیت عام درباره فرد مشکوک دارای مزاحم است و به همین دلیل، اگر عنوان عام بر فرد مشکوک معلوم الانطباق است، دیگر معلوم الحجیة نیست و چیزی که حجیتش معلوم نیست، حجت نیست.

۲

۱۱- اعتبارات ماهیت را نام ببرید و ضمن توضیح آن‌ها فرق «مهمله» و «لا بشرط مقسمی» را بیان کنید. ص ۱۸۷ و ۱۸۸

پاسخ: اعتبارات ماهیت عبارتند از: ۱. ماهیت بشرط شیء: ماهیتی که با چیزی خارج از خود مقایسه و مشروط به آن امر در خارج در نظر گرفته شود.

۲. ماهیت بشرط لا: ماهیت مقایسه شده با خارج که مشروط به عدم آن شیء در نظر گرفته شود.

۳. ماهیت لا بشرط: ماهیتی که با قطع نظر از وجود یا عدم امر خارجی لحاظ شود.

لا بشرط مقسمی: ماهیتی است که با خارج مقایسه شده است و مقسم اقسامی قرار گرفته است ولی «مهمله» آن است که مقایسه با خارج نشده و فقط نظر به ذات و ذاتیات شده است.